

פיסיקה למתמטיקאים

תרגיל 3: תנע קווי

1. חלקיק בעל מסה m_1 מתנגש אלסטית בחלקיק בעל מסה m_2 . החלקיק m_2 נמצא תחילה במצב מנוחה במערכת היחוס של המעבדה. לאחר ההתנגשות מוסט המסלול של m_1 בזווית θ_1 מן הכוון ההתחלתי שלו.

(א) הראו כי $\tan \theta_1 = \frac{\sin \theta}{\cos \theta + m_1/m_2}$ כאשר θ זווית ההסט במערכת מרכז המסה.

(ב) הראו כי הערך המקסימלי של זווית הפיזור θ_1 במערכת המעבדה נתון ע"י $\tan \theta_1 = A/\sqrt{1-A^2}$ כאשר $A = m_2/m_1$.

(ג) בנסוי נמצא, שלחיקי α (אטומי הליום ללא אלקטרונים) העובר-ים דרך גז של אטומי מימן יש סטיה מקסימלית של 15° (במערכת המעבדה). העריכו את המסה של חלקיק α יחסית לאטום המימן.

2. רכב חלל פולט גז לאחור במהירות v_0 יחסית לרכב. קצב השנוי של מסת הרכב בגין שריפת הדלק קבוע $\dot{M} = -\alpha$. מצאו את מהירות רכב החלל ומיקומו כפונקציה של הזמן (הניחו כי ב $t = 0$ מהירות החללית u_0 ומסתה M_0).